

A szeretet lángja

Kedves Testvérek,

900 évvel ezelőtt az első ciszterci atyáink és közösségeik II. Kallixtusz pápával jóváhagyattak egy írást, amely irányítja és élteni a monastorok közötti kapcsolatokat, úgy, ahogyan Szent Benedek Regulája irányítja és élteni minden egyes közösség tagjainak egymás közötti kapcsolatát.

Ezt az írást *Charta Caritatis*-nak – a *Szeretet Kartájának* nevezték el, éppen azért, hogy ez a dokumentum lehetővé tegye Cîteaux születő monasztikus családjának, hogy növekedjék a testvéri közösségben, és így az Egyházban és a világban a szentháromságos Szeretet isteni fényét tükrözze vissza.

Ez év folyamán sok kezdeményezés született ünneplésére és tanulmányozására, hogy így emlékezzünk meg erről a fontos évfordulóról, hiszen e dokumentum elfogadása a Ciszterci Rendnek, mint kánonilag megalakult és megszerveződött monasztikus Rendnek a születését jelzi. A különböző, világszerte tervezett kongresszusokon, szimpóziумokon és megemlékező találkozókon a *Charta Caritatis* sok szempontja elmélyítésre kerül majd, és mindez biztosan segítségünkre lesz abban, hogy még inkább tudatában legyünk saját identitásunknak, karizmánk értékének, a feladatnak, amelyet a Szentlélek ránk bízott, és amelyet az Egyház fölismert és megáldott azzal a hatalommal, amelyet Krisztus bízott Péterre.

A középpont

Ebben a Pünkösdi Levélben a *Charta Caritatis*-nak csak egyetlen egy pontjára szeretnék összpontosítani, a középpontra, amely azért kerül előtérbe, hogy mi ciszterciek és velünk mindazok, akik különféle módon bekapcsolódnak a karizmánkba, újra tudjuk éleszteni ma azt a lángot, amely 900 éve lobbant fel, és amely annyi emberi törekenység és hűtlenség ellenére nem szűnt meg lobogni századokon át. Ez a középpont maga a láng: a szeretet.

Sokféle gonddal és nehézséggel szembesülünk ma hivatásunk megélésében, és egyik sem új. Azonban az állandó szembenézés ezekkel a problémákkal, és egyre sűrűbb találkozásaink, amelyeken az a vágy és feladat egyesít minket, hogy szembe nézzünk velük és megoldjuk őket, mindinkább egy lényegi kérdést vetnek föl: Mi az, ami egyesít minket? Miért haladunk együtt? Valóban a problémák, a nehézségek és a törekénységek azok, amelyek egyesítenek minket? Csupán a kánonjogi törvények, a fogadalmainkkal vállalt kötelességek azok, amik egyesítenek minket? Nem valami még mélyebb dolog?

Ez a kérdés még inkább kiéleződik annak tudatosításával, hogy mindezek a tényezők és az elköteleződésünk, hogy szembenézzünk velük és éljük őket, gyakran nem egyesítenek minket igazán. Sokan menekülnek a köztünk lévő kommúnióból, vagy menekülnek a közösségükön belül, éppen azért, hogy ne kelljen szembenéznük a problémákkal, vagy, mert nem bírnak elviselni egy csupán a törvényekre és a fogadalmakkal tett elköteleződésre alapuló hűséget.

Ebben a helyzetben, mikor úgy tűnik, mind kevesebben vagyunk, akik örömmel vállaljuk a felelősséget Rendünkért, karizmájáért, hivatásáért és küldetéséért, ebben az évben, mintha a postás azért csöngetne a kapunknál, hogy kézbesítsen nekünk egy 900 éve elküldött levelet. A postai bélyegző dátuma meglep minket: 1119. december 23!, és fölfedezzük, hogy ez egy szerelmeslevél! Kicsit elpirulunk, mert nem túlzottan vagyunk hozzászokva, hogy ilyet kapjunk. Ahogy olvassuk, meglep bennünket frissessége. 900 éves, mégis annyira aktuális, annyira ránk szabott ma is! Honnan jön állandó újdonsága? Éppen onnan, hogy a szeretetet, a *caritas*-t, állítja a középpontba, és segít megértenünk azt, hogyan tudunk szembeszállni a nehézségekkel és gondokkal, de leginkább abban segít, hogy hogyan éljük meg hivatásunkat és küldetésünket ebből a középpontból kiindulva, lehetővé téve, hogy beragyogja közös életünket és megvilágítsa azokat a törekény és nehéz helyzeteket, amelyekkel szembesülünk.

Egy alapvető kérdés

A *Charta Caritatis* tehát egy alapvető kérdéssel érkezik hozzánk: A hivatásunkat valóban a szeretet fényében éljük? Szeretettel éljük? A szeretetben haladunk együtt? Egyek vagyunk a szeretetben? Úgy éljük-e a Rendhez tartozásunkat, mint szeretetközösséget?

Mikor egy szerelmes szerelmeslevelet ír szerelmének, először is kinyilvánítja neki, hogy szereti, majd azt kéri szerelmétől, hogy ő is nyilvánítsa ki szerelmét iránta. Talán már nem vagyunk eléggé érzékenyek minderre, de jól tennénk, ha hitünknek és hivatásunknak alapvető szövegeit valóban úgy olvasnánk, mint a szeretet megnyilvánulásait, amelyek a szeretetünket kérik. Nemde ilyen a Szentírás, az evangélium? Nemde ilyen Szent Benedek Regulája, vagy szerzőink művei? És ilyen a *Charta Caritatis* is Harding Szent Istvántól és kortársaitól.

Valóban meg kellene éreznünk, hogy szeretve vagyunk, kiváltságosak vagyunk. Szeret minket egy írás, amely 900 éve gondoskodik arról, hogy teljességgel tudjuk megélni hivatásunkat. Éppen ezért, az élet és az imádság, a formálódás és a kölcsönös korrekció közösségi pillanatait és gesztusait írja elő és javasolja számunkra, hogy állandóan

megtisztítson bennünket attól a tendenciánktól, hogy engedjük kihűlni „az első szeretetet”, hogy langyossá válunk alapvető hivatásunkban, abban, hogy „Krisztus szeretete elé semmit elébe ne tegyünk” (RB 4,21).

A langyosság kísértése

Mi is ez a langyosság, amely a laodiceai egyházban oly annyira undort kelt Jézusban, hogy hányingere lesz tőle (vö. Jel 3,15-16)? Langyosnak, sem nem melegnek, sem nem hidegnek lenni azt jelenti, hogy adaptálódunk a környezet hőmérsékletéhez. A langyosság a világ hőmérséklete. Langyosnak lenni igazából azt jelenti, hogy világiasak vagyunk. Szomorú látni, hogyan válunk mi is világiassá, hozzáalakulva a világhoz és annak hívságaihoz, mindabban, aminek éppen ellenkezőleg más hőmérsékletet kellene adnia nekünk, miközben azt éljük, amit mindenki él: az imádságot, a munkát, a pihenést, az emberi kapcsolatokat.. A langyosság az a kísértés, amelybe a legkönnyebben belecsúszunk, mert elveszítjük lelkesedésünket a Szentlélekben, kicsit, mint ahogyan a kávé kihűl, vagy ahogyan fölmelegszik egy hideg üdítő: a folyadék, amely nincs fölmelegítve vagy lehűtve, lassanként fölveszi a környezet hőmérsékletét, és nem lesz már kedvünk meginni és nem leljük örömünket benne.

Mindnyájan megtapasztaljuk ezt. Elveszítjük a buzgóságot, a lelkesedést és az örömet, hogy éljük hivatásunkat. Elveszítjük az ízet annak, ami egykor lángolóvá tett, például Isten ígétének az ízet, a közös imádság ízet, vagy a testvéri közösség ízet, vagy annak ízet, hogy szolgáljuk a közösséget, a Rendet és az Egyházat. Ez ellen a langyosság ellen azonban nem termoszokkal küzdünk, amelyek mesterségesen megtartják az eredeti hőt. Nem elég csak megőrizni: táplálni is kell a meleget, a lángot, amely közvetlenül és állandóan melegíti a szív és az élet hőmérsékletét. Nemde ez minden monasztikus fegyelemnek a módszere, mindannak célja, amit Szent Benedek Regulája javasol és előír? Az Istennel és a testvérekkel megélt kommúnió pillanatainak és gesztusainak hűségese ismétlése leküzdi a kérlelhetetlen langyosságot, amelybe belecsúszunk, vagy amelybe beleránt minket a világiasság illuzórikus bűvölete.

A tűz, amire szükségünk van és amelyet folyton táplálnunk kell, a szeretet, az Isten szeretete, amelyet a Szentlélek közöl velünk. A tertia egyik himnusza azt kéri velünk a Szentlélektől: *“flammascat igne caritas – lobbantsa lángra szeretetünket”*. Ezért fontos, miként a *Charta Caritatis* tanítja nekünk, hogy segítsük egymást élön tartani közöttünk és bennünk Krisztus szeretetének lángját.

Hisz tudták, hogy az Úr az

Hogyan történik mindez? Hogyan gyújtotta Jézus mindig újra tanítványaiban a szeretet lángolását?

Amikor a feltámadásról szóló evangéliumokat átelmélkedjük, megfigyelhetünk egy állandó motívumot: az Úr titokzatos megjelenése a tanítványok szívét örömtől és szeretettől lángolóvá teszi. Az emmauszi tanítványok jelenetén kívül, amelyben kifejezetten is le van írva a szívnek ez a lángolása (vö. Lk 24,32), szeretem azt a hajnali jelenetet szemlélni, mikor a feltámadt Jézus a Tibériás-tó partján jelent meg.

A csodálatos halfogás után, és miután Péter kirakodta a bárkából a 153 nagy halat, Jézus meghívja a tanítványokat, hogy osszák meg vele a reggelit, amit ő maga készített számukra. Ugyanis „izzó parazsat láttak s rajta halat, mellette meg kenyeret” (Jn 21,9). Miután megkérte a hét tanítványt, hogy tegyenek még a tűzre azokból a halakból is néhányat, amelyet ők fogtak, Jézus egyszerűen meghívja őket: „Gyertek, egyetek.” János hozzáteszi: „A tanítványok közül senki sem merete megkérdezni: „Ki vagy?” – hiszen tudták, hogy az Úr az. Jézus odajött, fogta a kenyeret, s adott nekik. Ugyanígy halat is.” (Jn 21,12-13)

Nehéz elképzelnünk az örömet, amellyel a fáradt és csüggedő tanítványok az osztozásnak és kommúnióknak ezt pillanatát megélték. A kora reggeli csendben, a tavat bearanyozó hajnali fényben Jézussal lenni, a teljességnek megtapasztalása volt. Nem tudtak volna már semmi mást kívánni, nem tudtak volna elképzelni ennél nagyobb szépséget és békét. Szeretve érezték magukat, telve szeretettel, mert Jézus élt és velük volt. Számukra a szeretet egyenlő volt Krisztus élő jelenlétével. Ennek a szeretetnek a megtapasztalása képessé tette őket arra, hogy szeressenek, hogy szeressék Jézus szeretetét, jelenlétét. A szeretetnek e tüze körül telve érezték magukat szeretettel mindenki és minden iránt: telve szeretettel egymás iránt, külön-külön mindegyikük iránt, a családjaik iránt, a hiányzó tanítványok iránt, és az egész emberiség iránt. Tele voltak szeretettel ez iránt a tópart iránt, a dombok és a tenger iránt, az ég, a nap és a levegő iránt, a madarak és a halak iránt, az egész világmindenség iránt. Jézus, aki arra hívta őket, hogy vele legyenek, hogy egyszerűen legyenek ott vele, olyan tűz volt, amely lánggra gyújtotta szeretettel a szívüket és az egész valóságot.

A megújító szeretet

A keresztény szeretet egész újdonsága nem abban áll, amit mi teszünk Istenért vagy a többiekért. Az újdonság az a pont, ahonnan az Isten és a felebarát iránti szeretet felragyog: az újdonság az a tűz, amelyet Krisztus gyújtott meg nekünk, hogy megtapasztaltassa velünk jelenlétének szépségét. A hal és a kenyér, amelyek ott sülnék a Jézus által meggyújtott tűz parazsán, a szenvedés és a halál szimbólumai, az eucharisztia szimbólumai. A szeretet tüze a keresztnek a fájából táplálkozik, hogy magát Krisztus adja nekünk ételül és italul, hogy magunkba fogadjuk és továbbadjuk.

Szent Ágoston emlékeztet minket arra, hogy „az új parancsnak” az újdonsága, amelyet Jézus adott nekünk, nem annyira az, hogy szeressük a felebarátunkat, mint saját magunkat, hiszen ezt már az Ószövetség is kérte. Az új parancs újdonsága az, hogy „megtisztít minket a régi embertől, hogy az újat öltjük magunkra”. Szeretni, miként Krisztus szeret minket, ez egy új parancs, mert olyan szeretet ez, amely megújít minket (vö. *János evangéliumáról*, 65,1). Jézus parancsa új, mert megújítja a szeretetünket az Ő húsvéti szeretetének lángjával.

Péter is, mindjárt a tóparton, a tűz körüli jelenet után megérti azt, hogy mondhatja Jézusnak: „Tudod, hogy szeretlek!” (vö. Jn 21,15-17) mert ez a szeretet már nem valami, amit ő hoz elő magából, hanem annak a szeretetnek visszatükröződése és kisugárzása, amelyet magában lobogni érez, amikor Jézussal van, amikor vele egyesül.

Egy lenni Krisztussal

A nagy újdonság az, hogy a szeretetet a Jézus Krisztussal való egységünk gyújtja lángra bennünk.

A tanítványok, akik együtt vannak vele a tűz körül, a sült hal és a kenyér körül, úgy érzik, hogy átjárja őket a vele való közösség örömteli és egyszerű buzgósága. Talán visszaemlékeztek akkor egy mondatra, amelyet Jézus magáról mondott, amikor a jó pásztorról beszélt nekik, aki életét adja juhaiért. Ezt mondta nekik: „Én és az Atya EGY vagyunk” (Jn 10,30). Megérezték, hogy az Atyával való egység olyan mint a tűz, amely Jézusban folyton határtalan szeretetet lobbantott lángra. Feltámadása után a tanítványok megértették, hogy ugyanezt mondhatnák magukról Jézussal kapcsolatban, és, hogy ez volt az a láng, amely bennük is végtelen szeretetet táplált. Isten olyan mélyen bevon minket a szeretetbe, AKI Ő, hogy mindnyájan elmondhatjuk: „Krisztus és én, egy vagyunk.” Mondhatjuk egyházas tudattal, hogy ez a Jézussal való közösség egygé tesz minket egymással. A testvérem, a nővérem egy a Krisztussal, mint én, és semmi más nem tud minket még szorosabban egyesíteni, mint ez a titok. Az Egyház abból a bizonyosságból él, hogy mindnyájan egyek vagyunk Krisztussal. Egy lévén a Fiúval, mindjárt egy vagyunk az Atyával is, a Szentlélek közösségében: „Azon a napon majd megtudjátok, hogy Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek” (Jn 14,20)

Az egység Krisztussal, a szentháromságos szeretet ragyogó megtapasztalása, ez termékenységünk biztos alapja. Szembesülve az életnek, a hivatásunknak és a küldetésünknek a kihívásaival, amelyet az Úr ránk bíz, gyakran abban a félelemben élünk, hogy nem vagyunk rá képesek, nem fog sikerülni. Azt pedig még nehezebben hisszük el, hogy a többiek képesek lesznek arra, hogy változzanak. Elfelejtjük, hogy Isten mindenekelőtt képessé tett minket az egységre vele, és azt is, hogy Krisztus már egyesített minket önmagával halálának és feltámadásának erejéből, a hit kegyelmének, a keresztségnek, az Oltáriszentségnek és a többi szentségnek erejéből, testének, az Egyháznak tagjaivá téve bennünket. Minden az a kegyelem, hogy egyek lehetünk Krisztussal, és ez a kegyelem mindenre képessé tesz bennünket, amit Isten tőlünk akar. A közösség Krisztussal az a kegyelem, amelyet mindig megkapunk, és amely mindig megújul. Aki befogadja és használja ezt a kegyelmet, azt látja, hogy minden kegyelemmé válik, a legnehezebb feladat és a legsúlyosabb megpróbáltatás is.

Örökség és feladat

Ennek a kegyelemnek befogadás lehetővé teszi, hogy hivatásunk és minden hivatás beteljesedjék és megújuljon. Amikor azt kéri a *Charta Caritatis*-ban, hogy egész hivatásunkat a szeretet fényében és lángoló lelkesedésében éljük meg, első ciszterci atyáink a mindig lehetséges megújulás titkát adták át nekünk örökségül, amely alapvetően a Jézus Krisztussal való egységünk kegyelméből táplálkozik. Mikor ennek az egyéni vagy közösségi megújulásnak szükségét és sürgősségét érezzük, olyankor meg kellene hallanunk magának Krisztusnak a hívását, hogy engedjük, hogy lángra lobbantson minket a szeretet tüze a vele való közösségben. De nem szabad különválasztanunk a szeretetet a Krisztussal való egységünktől, amely egyesít minket az Atyával a Szentlélek ajándékában, mert egyedül Isten a szeretet, és csak a vele való egységben „leszünk részeseivé az isteni természetnek” (2Pét 1,4).

A mi legnagyobb tévedésünk az, hogy elfelejtjük, amit Jézus éppen akkor mondott nekünk, amikor azt kérte, hogy szeressük egymást, hogy nélküle semmit sem tehetünk (vö. Jn 15,5). Ha a szeretetet a Krisztussal való egységen kívül definiáljuk, a szeretet egy személyes projektté lesz, egy személyes művünké, amely kudarcra van ítélve. Nem úgy kell döntenünk, hogy szeretünk, hanem egynek kell lennünk Krisztussal, aki képessé tesz bennünket arra, hogy úgy szeressünk, ahogyan Ő szeretett minket, hogy szeressük egymást, és hogy Őt szeressük minden személyben, akivel csak találkozunk.

Csak ez a Krisztussal való közösségből felragyogó szeretet alakítja át életünket és közösségeink életét. Úgy alakítja át, hogy az Isten országa építésének eszközeivé tesz bennünket, mert a „szeretet épít” (1Kor 8,1). Irgalmassággal alakít át, mert „a szeretet befedi a bűnök sokaságát” (1Pét 4,8), a mieinket és a többiekét. Úgy alakítja át életünket és a közösségeinket, hogy egyesíti őket, mert Krisztus minden teremtett valóság egyesítő középpontja. Úgy alakítja át, hogy átvisz „a halálból az életre, mert szeretjük testvéreinket” (1Jn 3,14). Úgy alakítja át, hogy a szomorúságunkat olyan öröme változtatja bennünk és közöttünk, amely nagyobb mint a miénk: Krisztus teljes örömevé (vö. Jn 15,11).

Ez az örökség azonban egy olyan terület is, amelyen dolgozunk kell. Minden örökség akkor marad élő, ha feladattá válik. Egy karizmának vagyunk az örökösei, amely azt kéri tőlünk, hogy helyeket, közösségeket építsünk, monostoroknak egy családját építsük közösen, és ne múzeumokat vagy individualisták klubjait. A *Charta Caritatis* arra tanít minket, hogy úgy fogadjuk be a szeretetet ajándékát, mint egy magot, amely sok gyümölcsöt akar teremni. Megtanít minket arra is, hogy megfeleljünk annak, hogy a szeretet nem tud bennünk táplálkozni másként, csak a feltámadt Úrral való közösségben.

Mégis, hogyan adja nekünk és kéri tőlünk, hogy éljük ezt az egységet Jézussal, aki bennünk és közöttünk a saját szeretetét fakasztja?

Azt mondhatnánk, hogy Krisztus annyira egyesít minket önmagával, amilyen mértékig mi elfogadjuk és éljük elköteleződésünket, ahogy egyesülünk jelenlétének jeleivel és eszközeivel. A *Charta Caritatis*, csak úgy mint Szent Benedek Regulája, hangsúlyozza, hogy mindenekelőtt váljunk eggyé a karizmánk által formált egyházi testtel, hogy ne hanyagoljuk el a közösségünk elsőbbségét és a „közösségek közösségének” elsőbbségét, amely a mi Rendünket és az egész ciszterci Családot alkotja. Arra tanít, hogy találkozzunk, munkálkodjunk együtt, irgalmasan korrigáljuk egymást, és hogy mindig törekedjünk az imádságnak olyan egységére, amely minden közösségben úgy fogad minket, mintha a sajátunké lenne.

Hálásnak kell lennünk atyáinknak, hogy elküldték ezt a szerelmeslevelet, amely minderre meghív minket. Válaszolnunk is kell azonban erre a levélre. Isten adja, hogy életünk levelével válaszoljunk rá, és, hogy ez a válasz is egy szerelmeslevél legyen!

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori O.Cist.
Generális Apát